

EXTRA ANPASSNINGAR OCH PEDAGOGISKA UTREDNINGAR

Åtgärdsprogram

SKOLLAGEN

Alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån **sina egna förutsättningar** ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

SPECIALPEDAGOGIK/PEDAGOGIK

..ett handikapp/svårighet uppstår i samspelet mellan individen och den omgivande miljön (WHO).

Brister i miljön, vilket innefattar hur verksamheter bedrivs och vilket innehåll de har, ses som en viktig grund för uppkomsten av ett handikapp/en svårighet (WHO).

Elev i svårigheter

Elev med svårigheter

Det är den pedagogiska verksamheten som ska dokumenteras och bedömas

Formativ bedömning – bedömning för lärande, lärandemiljön (förskolan)

Summativ bedömning – summerande och tillbakablickande

FÖRSKOLAN KAP 8 I SKOLLAG (2010:800)

2 § Förskolan ska stimulera barns utveckling och lärande samt erbjuda barnen en trygg omsorg. Verksamheten ska utgå från en **helhetssyn på barnet och barnets behov** och utformas så att omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet.

FÖRSKOLAN KAP 8 I SKOLLAG (2010:800)

Särskilt stöd

9 § Barn som av fysiska, psykiska eller andra skäl behöver särskilt stöd i sin utveckling ska ges det stöd som deras speciella behov kräver.

Om det genom uppgifter från förskolans personal, ett barn eller ett barns vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att ett barn är i behov av särskilt stöd, ska förskolechefen se till att barnet ges sådant stöd. Barnets vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta vid **utformningen** av de särskilda stödinsatserna.

Handlingsplan?

Fortlöpande samtal och utvecklingssamtal

11 § Personalen ska föra fortlöpande samtal med barnets vårdnadshavare om barnets utveckling.

Minst en gång varje år ska personalen och barnets vårdnadshavare därutöver genomföra ett samtal om barnets utveckling och lärande (utvecklingssamtal).

Förskollärare har det övergripande ansvaret för utvecklingssamtalen.

SKOLAN KAP 3 I SKOLLAG (2010:800)

TVÅ FORMER AV STÖDINSATSER

En del elever kan vara i behov av mer individriktade stödinsatser i form av

- extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen
- särskilt stöd

DOKUMENTATION — PÅ GOTT ELLER ONT?

ARBETSREDSKAP ELLER MÅSTE-DOKUMENT?

FÖR VEM DOKUMENTERAR JAG?

FÖRE STÖDINSATSERNA

Innan stödinsatser riktade mot individen sätts in är det viktigt att skolan har

- ❖ sett över hur organisationen omkring eleven ser ut.

Det kan bland annat ske genom att se över

- ❖ hur resurser fördelas,
- ❖ vilka pedagogiska metoder som används,
- ❖ hur den aktuella elevgruppen fungerar och
- ❖ hur elevens lärmiljöer är organiserade.

STÖD I FORM AV EXTRA ANPASSNINGAR

5 a § Om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, **ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen**, såvida inte annat följer av 8 §.

❖ Extra anpassningar kräver att man tittar på sig själv som pedagog

❖ Arbetslag

förändra de pedagogiska metoderna,

omfördela resurser eller

göra förändringar i organisationen omkring eleven.

EXTRA ANPASSNINGAR SKA

INNEBÄRA *EN SKILLNAD /
SKOLSITUATIONEN* FÖR ELEVEN

ETT REDSKAP FÖR EN FÖRÄNDRING

Hur ska jag få syn på vilka extra anpassningar som behövs?

Rutiner? Dokumentation? IUP

Extra anpassningar ska utvärderas

Det är viktigt att vara fortsatt uppmärksam på att de extra anpassningarna verkligen ger resultat.

I annat fall kan skolan behöva utreda elevens behov av särskilt stöd på nytt

UTREDNING

8 § Om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, **trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen**, ska detta anmälas till rektorn.

Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar **inte** skulle vara **tillräckliga**. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd **skyndsamt utreds**.

Behovet av särskilt stöd ska **även utredas** om eleven uppvisar **andra svårigheter** i sin skolsituation.

Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt.

Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. *Lag (2014:456)*.

INKLUDERINGSTANKEN

Vem ska gör de pedagogiska utredningarna?

Utifrån inkluderingstanken borde alla lärare kunna göra en pedagogisk utredning men specialpedagoger och speciallärare (elevhälsan) vara till stöd i arbetet.

Hjälpa till i analysarbetet

PEDAGOGISK UTREDNING

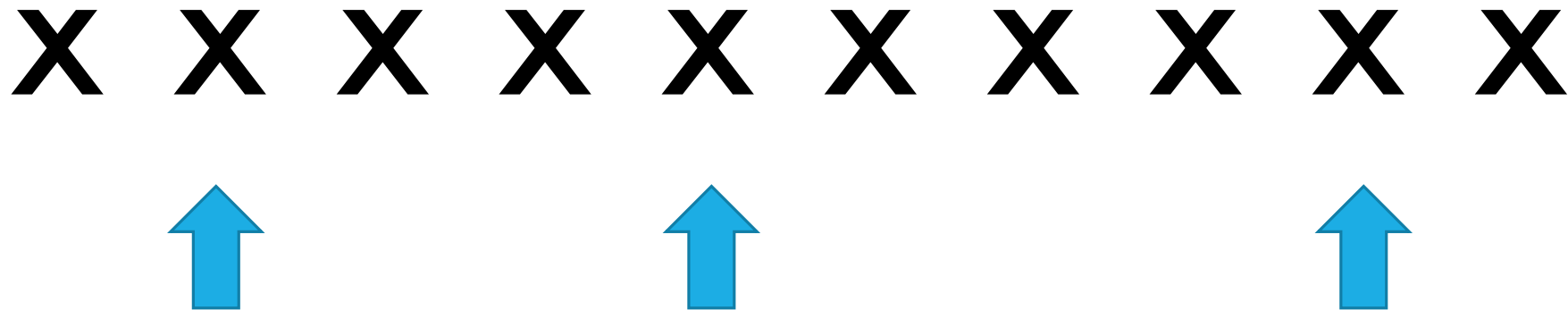
Se helheten – se hela elevens skoldag

- se hela barnets dag på förskolan

HUR KAN JAG FÅ SYN PÅ HELHETEN?

Starta i arbetet med extra anpassningar och pedagogisk utredning

Kartläggningen:

ATT TA VARA PÅ OCH STÄRKA ELEVENS EGET ENGAGEMANG OCH VILJA TILL UTVECKLING ÄR ALLTID EN UTGÅNGSPUNKT I ARBETET MED PEDAGOGISK UTREDNING, ÅTGÄRDSPROGRAM

Det är viktigt

att uppmärksamma och uppmuntra elevens **starka sidor** och samtidigt

hjälpa eleven i de situationer som utredningen pekat ut som
problematiska.

ORGANISATIONSNIVÅ
GRUPPNIVÅ
INDIVIDNIVÅ

ANALYS

Se mönster och strategier

ANALYS – PEDAGOGISK BEDÖMNING

En *pedagogisk bedömning* av elevens

eventuella behov av särskilt stöd. Det är betydelsefullt att både kartläggningen och bedömningen har ett **pedagogiskt fokus** och att tyngdpunkten ligger på en analys av hur skolan kan **utforma och anpassa** lärmiljöerna inom verksamheten, undervisningens innehåll samt metoderna för att skapa förutsättningar för den enskilda eleven.

Det är viktigt att de lärare och övrig skolpersonal som har deltagit i kartläggningen gör en **gemensam analys** av elevens eventuella behov av särskilt stöd.

PEDAGOGISK UTREDNING?!

Kartläggning

Pedagogisk utredning

Pedagogisk bedömning/ analys

Åtgärdsprogram

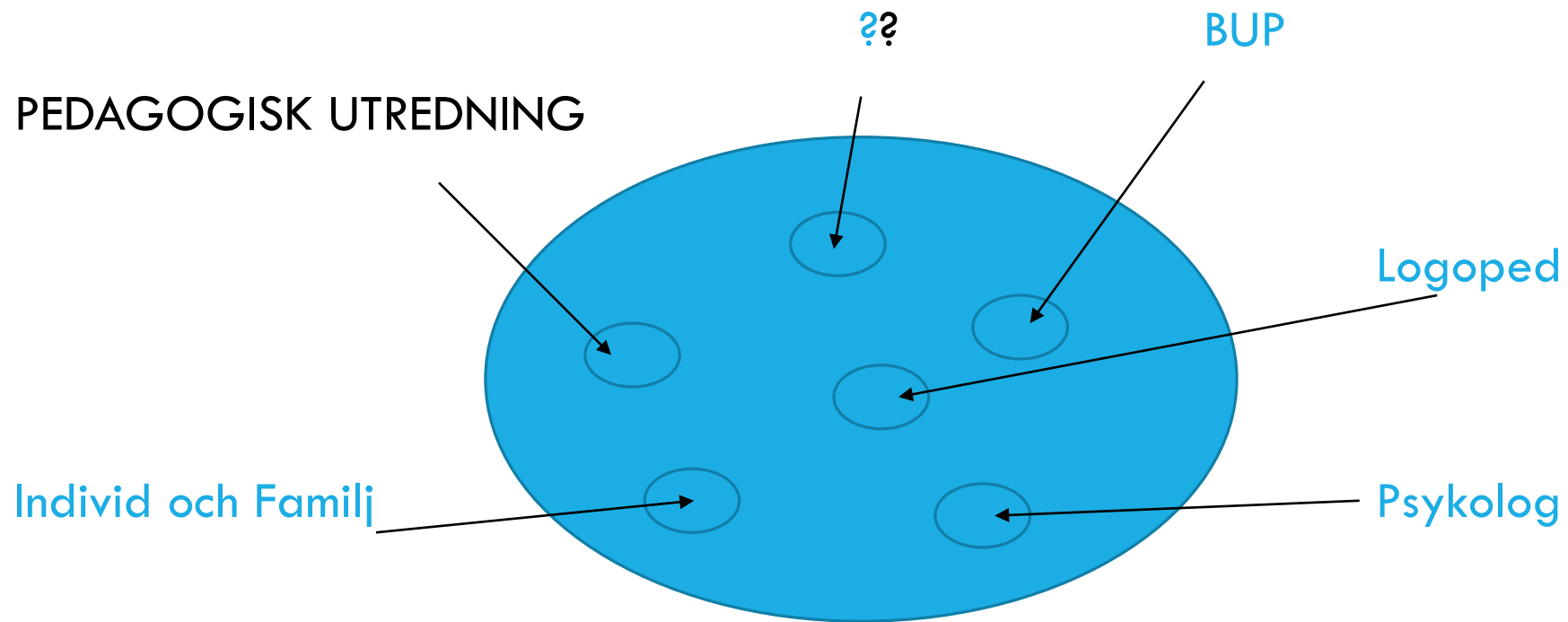
Handlingsplan

Kartläggning + pedagogisk bedömning/analys = Pedagogisk utredning

Utredning?

Pedagogisk utredning + Kompletterande extern utredning +.....

UTREDNING

- Externa utredningar

MÅSTE HA ETT MEDGIVANDE

Däremot måste elevens vårdnadshavare **alltid ge sitt medgivande** när det handlar om att göra en psykologisk eller medicinsk utredning.

Även i samband med en *social utredning* är det **i de flesta fall** nödvändigt att föra en dialog med elevens vårdnadshavare och inhämta deras medgivande

Vad är en social utredning?

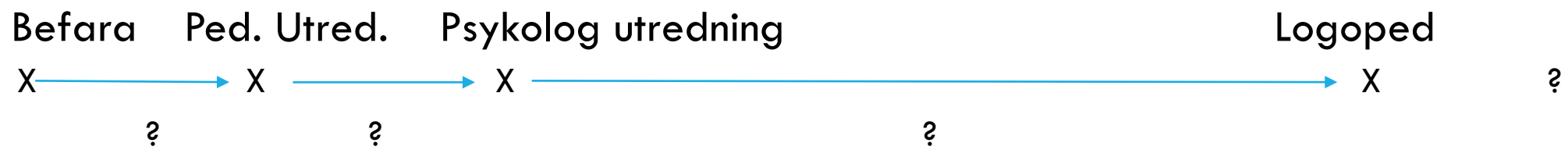
Vem kan göra den?

SKYNDSAMT SÄTTA IN SÄRSKILT STÖD

Skolan kan inte avvakta med att sätta in särskilt stöd, med hänvisning till att en kompletterande extern utredning ska göras.

Vad gör vi då?

Rutiner?

ÅTGÄRDSPROGRAM

9 § Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå.

Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen.

Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas.

Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 § eller i form av anpassad studiegång enligt 12 § får rektorn **inte överlåta sin beslutanderätt** till någon annan.

Om en utredning enligt 8 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den **som rektorn har överlåtit beslutanderätten** till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. *Lag (2014:456).*

ATT SAMARBETA MED ELEVEN OCH ELEVENS VÅRDNADSHAVARE

Enligt skollagen ska eleven och elevens vårdnadshavare ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas.

I samtal med skolan kan de ge sin syn på skolsituationen, elevens styrkor och svårigheter samt komma med egna förslag till åtgärder.

Studier visar att

det har stor betydelse att elever och deras vårdnadshavare är **aktiva** vid utarbetandet av ett åtgärdsprogram för att programmet ska vara framgångsrikt.

Eleverna är själva **experter** på sin egen skolsituation och deras åsikter kring utformningen av åtgärdsprogrammet är av stor betydelse för att det ska lyckas

VAD SKA FINNAS MED I ETT ÅP?

Av programmet ska:

behovet av särskilt stöd framgå

hur det ska tillgodoses

när åtgärderna ska **följas upp**

När åtgärderna ska **utvärderas**

vem som är **ansvarig** för **uppföljningen**

respektive **utvärderingen**.

Åtgärderna vara konkreta, utvärderingsbara och ansvarig

ÅP – 2 DELAR

1

Behov av särskilt stöd

I den första delen av åtgärdsprogrammet anges de behov av särskilt stöd som eleven har.

Denna del kan överföras från den **pedagogiska bedömningen** i utredningen som handlar om elevens behov av särskilt stöd. Utöver den pedagogiska bedömningen finns **inget skäl** till att ta in ytterligare uppgifter från utredningen i åtgärdsprogrammet.

Det är onödigt att uppgifter som kan vara av **integritetskänslig karaktär** förekommer i fler dokument än nödvändigt

Åtgärder

I den andra delen av åtgärdsprogrammet anges de **åtgärder som bedöms vara relevanta**.

Det är viktigt att de åtgärder som skolan utarbetar och dokumenterar är kopplade till både elevens behov av särskilt stöd samt till kunskapsmålen i läroplanen eller till de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Åtgärdena behöver vidare vara **konkreta och utvärderingsbara**, vilket innebär att det måste framgå **på vilket sätt** och i vilken **omfattning** eleven ska få stöd.

Konkreta och utvärderingsbara åtgärder gör att åtgärdsprogrammet kan fungera som ett praktiskt redskap i vardagen,

samtidigt som det underlättar för eleven och elevens vårdnadshavare att ta ställning till om de upplever att åtgärdena är relevanta.

Det gör det också möjligt att på ett bra sätt **följa upp och utvärdera** hur åtgärdsprogrammet fungerar.

Åtgärdena kan handla om att

tillgodose ett **specifikt stödbehov** i ett eller flera ämnen.

Det kan även handla om **mer regelbundna specialpedagogiska insatser under längre tid**, såsom en regelbunden kontakt med speciallärare.

En annan möjlig åtgärd är tillgång till en **elevassistent** som stödjer eleven under hela skoldagen.

Om en elev vistas i **fritidshem** är det viktigt att de åtgärder som utarbetas för tiden där är anpassade till elevens situation och behov av särskilt stöd i den specifika lärmiljön

VAD KAN VI PÅVERKA?

Elevens förutsättningar

Elevens hemförhållande

Elevens skoldag

Arbetslaget

Förhållningssätt

Oss själva

??????????????

ANSVAR

Alla har ansvar

Skola

Vårdnadshavare

Elev

..... men på olika sätt och efter sina förutsättningar,
professioner, lagar, styrdokument